LEGEARTIS ИНГ-ПРО

ISSN 2406-1085

ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

legeartis.rs

децембар 2019 / број 87 12/2019

Медицинско право кроз судску праксу

- Незаконит престанак радног односа и новчане накнаде запосленом по том основу
- Удели и права и обавезе по основу удела у друштву са ограниченом одговорношћу
- Промена критеријума у судској пракси приликом примене начела *ne bis in idem*
- Осврт на нови Закон о контроли државне помоћи

ЈАВНЕ НАБАВКЕ И БУЏЕТИ • ГРАЂАНСКО ПРАВО • КРИВИЧНО ПРАВО • УПРАВНО ПРАВО • ПРИВРЕДНО ПРАВО • РАДНО ПРАВО • УНАКРСНИ ПОГЛЕД

Србија, Златибор, водопад Гостиље

Дивна

Здравет Воде Србије

Дивна вода стиже до нас право са извора у најкраћем могућем року. Кад је пијемо, осећамо се као да стојимо у најлепшој природи, док се у позадини чује тихи жубор, који смирује и опоравља. Дивна вода нас поново повезује са природом, али и са нама самима.

Све Дивна воде су висококвалитетне и извиру на местима нетакнуте природе. Изворног квалитета и свеже, доспевају у чашу Корисника после само неколико дана од пуњења на извору. Могу се конзумирати свакодневно и у неограниченим количинама.

Свака од њих је другачија и на неки посебан начин благотворно делује на људски организам.

Претплатите се на неки од наших повољних пакета за правна лица или домаћинства и уживајте у здравој и свежој води на послу или код куће!

www.divnavoda.rs

ЦЕНТАР ЗА БРИГУ О ДИВНИМ КОРИСНИЦИМА:
0800 111 111

LEGEARTIS ИНГ-ПРО
ПРОПИСИ У ПРАКСИ
www.legeartis.rs

ISSN 2406-1085
Година VIII, број 87, ДЕЦЕМБАР 2019.

Оснивач и издавач:
ИНГ-ПРО Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Веле Нигринове 16а

За оснивача и издавача:
Горан Грчић и Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник Редакције:
Јован Матијашевић

Главни и одговорни уредник часописа:
Ана Фулетин

Сарадници:
Алжбета Марко
Богдан Младеновић
Весна Филиповић
Владимир Саичић
Драгана Вајовић
Драгана Марчетић
Жељко Албанезе
Никола Пантелић
Саша Павловић
Слободанка Келечевић

Технички уредник:
Милена Станковић

Лектура:
Милица Радованчев

Графичка припрема:
Мирослав Арамбашић

Штампа:
Digital art, Београд

Редакција:
Веле Нигринове 16а, 11000 Београд
тел: +381 11 2836-890
факс: +381 11 2836-474
имејл: redakcija@legeartis.rs

Часопис излази једанпут месечно (10 бројева и 1 двоброј у оквиру годишње претплате).

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

34

LEGE Artis : прописи у пракси / главни и одговорни уредник Ана Фулетин. - [Штампано изд.] . - Год. 3, бр. 25 (окт. 2014)- . - Београд : ИНГ-ПРО, 2014- (Београд : Digital art). - 28 cm

Месечно. - Наслов лат., текст ћир.. - Преузима нумерацију електронског издања. - Друго издање на другом медијуму: Lege Artis (Online) = ISSN 2334-6140
ISSN 2406-1085 = Lege Artis (Штампано изд.)

Поштовани претплатници,

„Медицина је наука о неизвесности и уметност вероватноће”, речи су канадског лекара сер Виљема Ослера, које су на неки начин адекватне домаћој пракси све већег броја спорова у којима се тужбени захтев односи на накнаду штете настале због лекарске грешке, при чему је сама пракса изнедрила одређена правила која су размотрена у тексту „Медицинско право кроз судску праксу” у рубрици „Грађанско право”.

У оквиру рубрике „Радно право” анализирани су различити институти ове гране права – упозорење пред отказ, допунски рад и оцењивање запослених, а указано је и на проблем исплате додатка васпитачу за рад са децом са сметњама у одређеним предшколским установама. Осим тога, посебна пажња посвећена је и тексту у ком је на свеобухватан начин анализирано питање свих правних последица незаконитог отказа из члана 191. Закона о раду.

Када је у питању рубрика „Кривично право”, акценат је стављен на нове критеријуме о којима мора да се води рачуна приликом оцене да ли је у конкретном случају дошло до повреде начела *ne bis in idem*.

У рубрици „Привредно право” бавили смо се питањем удела, које је веома значајно за свако друштво са ограниченом одговорношћу јер од њега зависи својство члана друштва, обим гласачког права, учешће у добити и низ других питања, при чему законодавац оставља велики простор оснивачима да привредно друштво организују по својој вољи када су удели у питању.

У новембру је донет нов Правилник о начину и поступању буџетске инспекције у вршењу надзора над спровођењем Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама, који прописује другачији начин и поступак вршења надзора над спровођењем Закона од стране Одељења за буџетску инспекцију, тако да је наведеном правилнику посвећен текст у оквиру рубрике „Јавне набавке и буџети”.

У јануару 2020. почиње примена новог Закона о контроли државне помоћи, који доноси другачија правила из ове области, па је зато у овом броју, због благовремене припреме за примену закона, дат подробан осврт на поменути закон. У истој рубрици анализирана је и законска регулатива у области коришћења државног пољопривредног земљишта.

Поред наведених, ту су и други врло актуелни текстови у поменутим, али и другим рубрикама, као и наше сталне рубрике „Портал читалаца”, „Календар аката” и „Регистар прописа донетих између два броја”.

Будимо на вези

Часопис *Lege Artis – ПРОПИСИ У ПРАКСИ* отворен је за сва ваша питања, мишљења, конструктивне предлоге, похвале и критике. Можете их упутити ауторима текстова или на имејл редакције часописа **redakcija@legeartis.rs**

Пратите нас:
- **www.legeartis.rs**
- **www.propisi.net**
- **www.ingpro.rs**
- **www.facebook.com/IngProLegeArtis**

ИНГ-ПРО

Зашто баш PROPISI.NET?

- Зато што је прегледан и једноставан и не захтева никакву специјалну обуку за коришћење (*user friendly*).
- Зато што је могућ приступ неограниченом броју докумената у току претплате.
- Зато што има највећи број прописа, примера судске праксе, правних мишљења, модела и других докумената.
- Зато што има претраживач који даје прецизно сортиране и брзе резултате претраге.
- Зато што се документа – прописи и др. – могу претраживати путем одговарајућих скраћеница и синонима који се у правној пракси често користе.
- Зато што је једини на тржишту који аутоматски бележи најпрегледаније документе сваког претплатника и издваја их на почетној страни.
- Зато што има мејл-сервис који омогућава претплатницима да о новим прописима, примерима из судске праксе, правним мишљењима и стручним коментарима и другим документима из области које сами изаберу, буду информисани путем мејла истог дана кад су објављени у бази.
- Зато што ради са било ког рачунара на интернету, без икакве инсталације, а подржава рад и у интранет окружењу.
- Зато што је увек ажуран (не захтева ажурирање од стране претплатника).
- Зато што су текстови докумената и интерфејс доступни на ћирилици или латиници.
- Зато што једним кликом могу да се ископирају текстови у *Word* или *PDF* формату.
- Зато што има најсвеобухватнију и највећу базу судске праксе, са разгранатом структуром по одговарајућим правним гранама и правним институтима.
- Зато што се из текста прописа једним кликом приступа повезаним документима.

WWW.**PROPISI.NET**

У овом броју...

ГРАЂАНСКО ПРАВО

4 Медицинско право кроз судску праксу

РАДНО ПРАВО

18 Незаконит престанак радног односа и новчане накнаде запосленом по том основу

25 Процедура оцењивања запослених

30 Осврт на значај упозорења пре отказа уговора о раду

32 Исплата додатка васпитачу за рад са децом са сметњама у развоју у предшколским установама које се финансирају из буџета Града Београда

34 Поступак за остваривање права запослених у Фонду солидарности

37 Уговор о допунском раду као облик радног ангажовања ван радног односа

ЈАВНЕ НАБАВКЕ И БУЏЕТИ

40 Коментар Правилника о начину и поступању Буџетске инспекције у вршењу надзора над спровођењем Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама

43 Осврт на нови Закон о контроли државне помоћи

КРИВИЧНО ПРАВО

50 Промена критеријума у судској пракси приликом примене начела *ne bis in idem*

ПРИВРЕДНО ПРАВО

54 Удели и права и обавезе по основу удела у друштву са ограниченом одговорношћу

УНАКРСНИ ПОГЛЕД

58 Анализа законске регулативе у области коришћења државног пољопривредног земљишта

65 Модели аката који се доносе на основу Закона о заштити података о личности

РУБРИКЕ

75 Инфо-правник... између два броја...

86 Портал читалаца

93 Календар важења правних аката

95 Преглед прописа донетих између два броја

Медицинско право кроз судску праксу

Медицинско право представља посебну дисциплину одштетног права, чијим је изворима, али и судској пракси која је изнедрила одређена правила посвећен текст и у овом, а и у следећем броју часописа.

Весна Филиповић,
судија Апелационог суда у Београду
Драгана Марчетић,
судија Вишег суда у Београду

Медицинско право у нашем систему представља релативно нову правну и научну дисциплину којој су дуго одрицане самосталност и неопходност постојања. Низ година вођене су полемике у вези са тим да ли ова област може да се сматра самосталном у праву или мора да се сврста у облигационо право с обзиром на то да се углавном бави накнадом штете и одговорношћу. Тачније, да ли разлике између ове врсте спорова и правила која у њима важе и општег одштетног права, као и бројност ових спорова, завређују да медицинско право буде изучавано и третирано као посебна дисциплина у теорији и пракси.

Грађанскоправна заштита кроз институт накнаде штете настале због лекарске грешке представља ефикасан начин правне заштите од пропуста медицинских радника. Ово је практично једини начин да лица за која је штета настала услед оваквих пропуста добију примерену материјалну сатисфакцију, коју кривични поступци који се воде против лекара не могу да им пруже.

Данас се може рећи да код нас нема дилеме да се ради о посебној дисциплини одштетног права, али и да се она, као таква, изучава и на правним факултетима. Што се тиче судске заштите, упркос све већој бројности наведених спорова, још увек не постоје специјализована већа нити специјализација судија за поступање у овој врсти парница, али се може рећи да је потреба за посебном систематизацијом поменутих парница и одлука које су у њима донете уочена и у судској пракси, кроз општу номенклатуру коју је прописао Врховни касациони суд. Такође, пракса је изнедрила одређена правила која ће бити размотрена у овом тексту.

Поређења ради, у земљама ЕУ медицинско право већ деценијама представља посебну научну дисциплину, судска пракса је изузетно богата, а постоји и специјализација судија за поступање у овој врсти парница. Аутори сматрају да је у овој области свакако потребна едукација и специјализација судија, али и осталих учесника у поступку, а у наставку текста наводи разлоге за овакав став.

ИЗВОРИ МЕДИЦИНСКОГ ПРАВА

Изворе медицинског права чине међународни уговори и конвенције које је наша земља потписала и ратификовала, као и Устав Републике Србије, закони и подзаконски акти, али и такозвано меко право (*soft law*), које чине кодификована правила стручног поступања у одређеној медицинској области. Овде се, наравно, поставља и питање значаја судске праксе као извора медицинског права.

Устав Републике Србије у члану 194. успоставља хијерархију домаћих и међународних општих правних аката, па тако прописује да је Устав највиши правни акт Републике Србије са којим сви закони и други општи акти донети у Републици Србији морају бити сагласни: „Потврђени међународни уговори и општеприхваћена правила међународног права део су правног поретка Републике Србије. Потврђени међународни уговори не сме-

зултате и не доводи до побољшања здравственог стања детета."

У наведеном случају одговорност тужене здравствене установе заснована је и на чињеници да лекарска документација није адекватно и ажурно вођена, да није постављена било каква дијагноза у историји болести која је вођена на туженој клиници, као и да се дијагноза сепсе први пут помиње у отпусној листи, што представља стручну грешку која је предмет овог излагања.

Оно што на први поглед из наведених примера из праксе може да се закључи је да грешка у вођењу документације најчешће не егзистира сама, већ је праћена и грешкама у обавештавању, као и пропустима у лечењу који се огледају у поступању здравствених професионалаца противно правилима струке (стручна грешка у ужем смислу).

Како би се отклонила свака сумња у пропусте у поступању здравствених установа приликом пријема и збрињавања пацијената, неопходно је да се медицинска документација уредно води. У супротном, грешка у вођењу документације може да доведе до предузимања или пропуштања да се предузму одређене медицинске мере и захвати који су неопходни, односно до поступања противно правилима струке и наступању штете за пацијента и чланове његове породице.

Дакле, уредним и потпуним вођењем здравствене документације здравствене установе са себе скидају одговорност за евентуалну штету насталу у лечењу пацијента, избегавајући дуге, скупе и исцрпљујуће парнице, али и негативни публицитет који најчешће прати овакве догађаје.

У другом делу овог текста, који ће бити објавити у следећем броју, теме ће бити:

- стварна (активна и пасивна) легитимација за вођење ових парница,
- питање доприноса пацијента настанку штете,
- терет доказивања,
- вештачење као доказно средство,
- обавеза чувања лекарске тајне,
- пракса Европског суда за људска права у предметима који се тичу лекарске грешке,
- закључна разматрања.

КАЛКУЛАТОР КАМАТА

у оквиру електронског издања ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ

Осим обрачуна затезне камате у динарима или у некој од страних валута (евро, долар, швајцарски франак), уз помоћ нашег калкулатора претплатници могу да врше и обрачун камате за неблаговремено плаћене јавне приходе и за неблаговремено плаћени царински дуг и казну у царинском поступку, затим обрачун камате по есконтној/референтној стопи Народне банке Србије и по референтној стопи Европске централне банке (ЕЦБ), као и обрачун камате по пресудама/одлукама Европског суда за људска права. Поред наведених, ту је и обрачун уз помоћ индекса потрошачких цена, а поред свих ових дефинисаних каматних стопа које ми ажурирамо, постоји и опција ***Моје каматне стопе***, помоћу које сваки корисник може да дефинише каматне стопе како би прилагодио обрачун камата сопственим потребама.

Обрачуне камата претплатници могу да сачувају у оквиру базе, а могу и да врше промене на рачуну, односно да евидентирају нова задужења и отплате, уз могућност да бирају да ли ће се делимична отплата дуга прво одузимати од камате или од главнице.

Калкулатор врши обрачуне камата пропорционалном или конформном методом. Поред ових, постоји и јединствена мешовита метода (за затезну камату до 2. 3. 2001. примењује се конформна метода, а од 3. 3. 2001. пропорционална), која омогућава јединствен обрачун камате за период пре и после тог периода. Сходно томе, по истом принципу функционише и обрачун камате на неблаговремено плаћене јавне приходе, на неблаговремено плаћен царински дуг и неблаговремено плаћену казну у царинском поступку (до 31. 12. 2012. конформна, од 1. 1. 2013. пропорционална метода).

Збирни обрачун камата омогућава обрачун дуга по више различитих фактура (рачуна), по принципу: један поверилац, један дужник, више новчаних потраживања и износ укупног дуга по свим тим различитим основама.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Незаконит престанак радног односа и новчане накнаде запосленом по том основу

Ако суд у току поступка донесе правоснажну одлуку којом утврђује да је запосленом престао радни однос без правног основа, могуће су три различите ситуације, предвиђене у члану 191. Закона о раду, који регулише правне последице незаконитог престанка радног односа. У тексту је размотрено како треба правилно поступити у наведеним ситуацијама.

Мр Жељко Албанезе

Одредбама Закона о раду („Сл. гласник РС”, бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 – УС, 113/2017 и 95/2018 – аутентично тумачење – даље: Закон) прописани су **правни основ и оправдани разлози** због којих послодавац запосленом може да откаже уговор о раду, као и поступак који у тим случајевима послодавац спроводи (чл. 179–189а). Међутим, према одредбама члана 183. истог закона, оправданим разлогом за отказ уговора о раду не сматра се:

1) привремена спреченост за рад услед болести, несреће на раду или професионалног обољења;

2) коришћење породиљског одсуства, одсуства са рада ради неге детета и одсуства са рада ради посебне неге детета;

3) одслужење или дослужење војног рока;

4) чланство у политичкој организацији, синдикату, пол, језик, национална припадност, социјално порекло, вероисповест, политичко или друго уверење или неко друго лично својство запосленог;

5) деловање у својству представника запослених у складу са овим законом;

6) обраћање запосленог синдикату или органима надлежним за заштиту права из радног односа у складу са законом, општим актом и уговором о раду.

Дакле, ако се утврди да је послодавац запосленом отказао уговор о раду из било ког од наведених разлога из члана 183. Закона, односно да је поступио супротно одредбама чл. 179–189а тог закона, такав отказ уговора о раду сматра се незаконитим.

У случају тужбе суду због незаконитог отказа, суд треба да утврди да ли је решење о отказу уговора о раду законито или не. Ако по спроведеном поступку суд утврди да је запосленом незаконито престао радни однос, **у наставку поступка у вези са пресудом и начином решавања спора треба применити одредбе члана 191. Закона, који регулише правне последице незаконитог престанка радног односа**. Према одредбама тог члана, ако суд у току поступка донесе правоснажну одлуку којом утврђује да је запосленом престао радни однос без правног основа, **могуће су следеће ситуације после такве пресуде:**

1) (члан 191. став 1–4. и став 7) запослени може да тражи да се врати на рад, уз обавезу да му послодавац исплати накнаду штете у висини изгубљене зараде, са припадајућим порезом и доприносима за обавезно социјално осигурање;

2) (члан 191. став 5) запослени може да захтева да се не врати на рад, већ да му се само накнади штета;

3) (члан 191. став 6) послодавац може да тражи да суд запосленог не врати на посао, а да се запосленом исплати накнада штете.

следеће факторе: зараду коју би запослени остварио да је радио, време проведено у радном односу, године живота запосленог и број издржаваних чланова породице. На пример, суд је оценио да запосленом припада накнада штете по основу времена проведеног на раду, година живота запосленог и броја издржаваних чланова породице у висини од петнаест зарада (бруто) које је запослени остварио у месецу пре месеца раскида радног односа, које износе 60.000 динара.

Обрачун накнаде штете

- ако запослени поднесе захтев да се не врати на рад: (60.000 x 15) = 900.000 дин
- ако послодавац поднесе захтев да се запослени не врати на рад: (60.000 x 30) = 1.800.000 дин.

Висину накнаде штете, коју представља одређени број зарада (од једне до осамнаест зарада по захтеву запосленог, односно од једне до тридесет шест зарада по захтеву послодавца), утврђује суд према својој процени, а на основу наведених критеријума прописаних Законом. То значи да накнада штете неће за сваког запосленог представљати исти број зарада, већ да, зависно од критеријума, може да износи и мање, на пример петнаест зарада, као у овом примеру. Висина накнаде штете утврђује се на основу бруто зараде и тако утврђени (бруто износ) исплаћује се запосленом.

Приликом обрачуна ове накнаде штете треба имати у виду одредбу става 9. члана 191. Закона – да се накнада штете умањује за износ прихода који је запослени остварио по основу рада, по престанку радног односа.

– Порески третман исплате накнаде штете ако се запослени не враћа на рад по захтеву послодавца

Накнада штете због незаконитог престанка радног односа, досуђена правоснажном судском пресудом којом је утврђено да је запосленом незаконито престао радни однос, при чему послодавац захтева да се запослени не врати на рад (члан 191. став 6. Закона), има порески третман накнаде штете из члана 9. став 1. тачка 8) Закона о порезу. То значи да се на ову накнаду штете не плаћају никакве пореске обавезе, ни порез ни доприноси, а не подноси се ни пореска пријава ППП-ПД приликом исплате. Ова накнада штете исплаћује се запосленом без икаквих умањења по основу пореских обавеза, али по основу ове исплате запослени не остварује право на пензијско-инвалидско осигурање ни на упис радног стажа у време од дана незаконитог отказа до исплате накнаде штете.

Електронски часопис
ЛЕГЕ АРТИС – ПРОПИСИ У ПРАКСИ

Електронски часопис Леге Артис – Прописи у пракси налази се на интернет страници **www.legeartis.rs**, ажурира се свакодневно и користи путем корисничког имена и лозинке.

Сви чланци могу да се претражују на различите начине: по речима у називу или самом чланку, правним областима или ауторима, а дат је и преглед најчитанијих чланака у току месеца. Такође, на једном месту налази се и архива свих бројева од почетка објављивања. Чланци се могу чувати у ***PDF*** формату, а могу и да се штампају и копирају.

Осим оних које чине штампано издање, у електронском издању налазе су и додатне рубрике: *Образовање, Ауторско право, Планирање и изградња* и др.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Процедура оцењивања запослених

Оцењивање запослених може позитивно да утиче на индивидуални пословни резултат запосленог, али и на целокупан пословни успех компаније, па су у тексту наведени модели и технике оцењивања запослених и најчешће грешке приликом оцењивања, а истакнут је и значај давања повратне информације запосленом о квалитету његовог рада, као и замерке које су уочене и начини на које недостаци могу да се отклоне у наредном периоду.

Саша Павловић,
дипломирани правник

Оцењивање запослених представља један од важнијих сегмената који се односе на управљање људским ресурсима (*HR*), који је на нашем подручју заживео у неједнакој мери међу привредним субјектима. С једне стране, стране компаније примењују своја искуства са западних тржишта и на овдашње прилике примењују примере добре праксе који су имплементирани током деценија усавршавања оцењивања. С друге стране, у домаћим компанијама оцењивање је или у зачетку или се уопште не примењује. Ретке су домаће компаније у којима је овај концепт заживео у већем обиму, а разлози су и комплексност материје и свеобухватност која захтева не само израду и примену процедуре оцењивања, која је другачија од компаније до компаније и зависи од низа фактора, већ и примену свих осталих процедура у ланцу у ком је оцењивање само једна од карика. Дакле, није довољно само оценити запослене, већ овој тематици треба прићи уз темељну припрему и велику подршку највишег руководства. Подршка је кључна јер се приликом имплементације једне овакве процедуре може очекивати велики отпор од стране запослених. Када се каже „запослени", мисли се на све структуре запослених. Од радничког кадра може се очекивати отпор у смислу сумњи у праве разлоге за увођење овакве процедуре, док руководиоци углавном не желе да се замерају својим колегама, па свима додељују исте и високе оцене, чиме се обезвређује систем оцењивања (ова пракса је заступљена у јавном сектору). Осим тога, углавном сматрају да им се на овај начин повећава обим посла и не виде бенефите оцењивања, иако су погодности које компанија може да добије увођењем једне овакве процедуре вишеструке са више аспеката.

Пре увођења оцењивања потребно је утврдити разлоге за вршење оцењивања (сврха оцењивања). Отпор руководиоца почиње основним питањем која је сврха оцењивања и шта се тиме добија. Ово је један од главних разлога због којих је тешко покренути поменуту процедуру – зато што она није довољна сама себи. Она мора да произведе одређени „епилог", који се огледа у наставку саме процедуре кроз проналажење начина да се побољша рад запослених, а преко њих и саме компаније.

Током деценија примене концепта оцењивања у свету сврха се полако померала од рангирања запослених у смислу најбољи – најгори и одређених бенефита и бонуса (или казни) ка тачно одређеном начину повезивања индивидуалних циљева са циљевима компаније, на основу чега може да се очекује побољшање пословног резултата. Тренутни концепт оцењивања подразумева да се на основу добијених података анализира рад сваког запосленог

Временски рокови

Потребно је да се оцењивање врши у тачним временским размацима. Углавном је то на период од годину дана, мада нису ретке компаније које врше оцењивање и на шест месеци. Све испод тога је временски рок у ком је тешко и напорно (за све) вршити оцењивање. Треба узети у обзир да ово није процедура коју је могуће завршити за дан-два јер је потребно да сви буду упућени у оцењивање, као и да се дистрибуирају обрасци, изврши обука оцењивача, испрати цео поступак и на крају систематизују подаци и пруже повратне информације како највишем руководству тако и запосленима.

Пружање повратне информације – *FEEDBACK*

Можда је и најбитнији сегмент оцењивања давање повратне информације – *FEEDBACK*.

На овај начин анализа свих података до којих се дошло оцењивањем представља се запосленом и пружају му се информације које се односе на квалитет његовог рада и замерке које су уочене, као и начин на који могу да се отклоне у наредном периоду.

Давање повратне информације врши се кроз тзв. интервју о успешности. То је алат у области људских ресурса (*HR*) у вези са којим кључну улогу има руководилац, када до изражаја долази његова способност комуницирања, подстицања и саветовања.

Оваквим разговорима присуствује руководилац – као оцењивач, запослени – као оцењивани и трећа страна у форми посматрача, која надгледа цео разговор и бележи утиске. Углавном је то менаџер људских ресурса коме је и обавеза да пре иницијалног разговора изврши обуку руководиоца како да води разговор и како да га усмерава тако да извуче максимум из запосленог. Успех интервјуа зависи од способности руководиоца да издејствује активно учешће запосленог у дискусији. Један од начина је и да се запослени самооцени истим обрасцем којим га је оценио и руководилац, па да онда, уз међусобну дискусију, открију евентуалне препреке које су довеле до лоших или недовољно добрих резултата и дођу до конструктивних идеја како да превазиђу препреке у будућем раду, а самим тим и како да се побољша радни учинак запосленог. Слаба тачка интервјуа је способност руководиоца да успостави добар контакт са запосленим и да му пренесе све релевантне информације тако да добије конструктиван одговор, а не отпор. Овде се препоручује примена „сендвич технике" (похвала – критика – похвала) и презентовање негативних особина и резултата као нечега на чему треба „још да се ради".

Један од циљева интервјуа може бити и да се сачини план за побољшање радног учинка. У складу с тим, неопходно је поставити циљеве који ће допринети побољшању. Пре свега мисли се на оне индивидуалне циљеве до којих може да се дође усвајањем нових знања и савладавањем потребних вештина кроз разноврсне програме обуке и усавршавања.

Током примене процедуре сама оцена не може да буде изненађење за запосленог јер зна шта се од њега очекује у смислу резултата и развоја компетенција. Та транспарентност, којом ова процедура мора да „одише", представља још један начин да се побољша мотивисаност запосленог да учествује у оцењивању. Остваривањем циљева који су му унапред познати прелази се на следећи корак, а то је бонификација као својеврсно признање за квалитетан рад запосленог.

Овако гледано, процедура оцењивања, као начин побољшања индивидуалног пословног резултата запосленог, служи свом првенственом циљу – побољшању целокупног пословног успеха компаније.

Треба узети у обзир да свака компанија израђује процедуру оцењивања према „свом калупу", прилагођавајући је током времена и уводећи нове елементе оцењивања, начине мерења радног учинка, компетенција запослених и слично. Због свега тога не може се са сигурношћу рећи која је метода или техника најбоља. Ипак, искуство у примени говори да се метода 360 степени (или оцењивање са више страна) показала као веома добра. Скала оцењивања која се користи у последње време у распону је од 3 до 4 и не везује се никако за школско оцењивање, а најцелисходније је да се оцењивање врши на годину дана.

Осврт на значај упозорења пре отказа уговора о раду

Да би поступак пре престанка радног односа био законит, потребно је да послодавац запосленог писаним путем упозори на постојање разлога за отказ уговора о раду, односно да га писано обавести у вези са недостацима у раду.

Драгана Вајовић,
дипломирани правник

Упозорење пред отказ уговора о раду регулисано је одредбама члана 180. Закона о раду („Сл. гласник РС”, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13, 75/14, 13/17 – Одлука УС РС, 113/17 и 95/2018 – аутентично тумачење – даље: Закон).

Послодавац је, сходно одредбама наведеног члана, дужан да пре отказа писмено упозори запосленог на постојање **разлога** за отказ, као и да наведе **основ, чињенице** и **доказе** који указују на то да је учињена повреда радне обавезе, односно да се није поштовала радна дисциплина или је понашање запосленог такво да не може да настави рад код послодавца, односно да постоје разлози који се односе на његову радну способност. У упозорењу се обавезно оставља рок **од најмање осам дана** од дана достављања истог, у ком се запослени изјашњава на наводе из упозорења. Новином од 25. 12. 2017. године уређено је достављање упозорења на исти начин као што се доставља сам акт о отказу уговора о раду.

Обавеза послодавца да синдикату достави предметно упозорење на изјашњавање више **не постоји**, али је запосленом остављена могућност да уз своје изјашњење приложи и мишљење синдиката чији је члан, при чему послодавац има дужност да достављено мишљење размотри.

Закон је оставио послодавцима могућност да, ако постоје **олакшавајуће околности** или ако је природа повреде радне обавезе, односно радне дисциплине таква да то није довољан разлог за отказ, обавести запосленог да ће му отказати уговор о раду ако у наредном року од шест месеци понови исту повреду радне обавезе или не поштује радну дисциплину, када га неће поново упозоравати (једна од утврђених мера, поред привременог удаљења и новчаног кажњавања). Као олакшавајућа околност може да се посматра чињеница да је понашање запосленог било примерно, као и његов дотадашњи рад и одговорност према постављеним радним задацима и захтевима посла које обавља, али и да раније није учинио ниједну повреду радне обавезе.

Исто тако, природа повреде радне обавезе, односно радне дисциплине може бити таква да то што је учињено није довољан разлог за отказ. На пример, актима послодавца прописана је обавеза плаћања робе пре испоруке. Запослени је то прекршио, али је роба плаћена у договореном року. Штете у том случају нема, па послодавац може да се определи за наведену меру.

Писано **обавештење у вези са недостацима у раду** запосленог такође је обавезно пре отказа или изрицања неке од законских мера. Оно мора да садржи упутства и примерени рок у ком запослени треба да поправи свој рад да би могло правилно да се „активира”.

Поменута одредба захтева **конкретизацију у општем акту** послодавца, и то најбоље у колективном уговору код послодавца, када преговорима могу да се постигну оптимална решења. Тако, на пример, може да се одреди временски период у трајању од три месеца узастопно као период у ком се посматра рад запосленог, као и рок од тридесет или шездесет дана да запослени побољша свој рад,

Исплата додатка васпитачу за рад са децом са сметњама у развоју у предшколским установама које се финансирају из буџета Града Београда

У пракси се појавио проблем исплате увећања коефицијента по наведеном основу, што је у наставку текста и размотрено.

Драгана Вајовић,
дипломирани правник

Уредбом о коефицијентима за исплату и обрачун плата запослених у јавним службама (даље: Уредба), која је донета на основу Закона о платама у државним органима и јавним службама, предвиђена је исплата увећања коефицијента у износу од 3% по детету оном васпитачу који у васпитној групи има децу са сметњама у развоју, сходно одредбама члана 3. став 1. тачка 4а) подтачка (2).

У пракси се појавио проблем исплате увећања коефицијента по наведеном основу из следећих разлога, односно уз следећа образложења:

- Од 1. 1. 2016. године финансирање установа врши се из буџета Града Београда, па предшколске установе немају више сопствених средстава како би позитивно одговориле на захтев васпитача у вези са одобрењем средстава за коефицијент од 3% по детету у складу са Уредбом. Из тог разлога такви захтеви прослеђују се на одлуку Секретаријату за образовање и дечју заштиту.
- Уколико дете које има сметње у развоју има личног пратиоца, васпитач на основу договореног плана индивидуализације сугерише начин на који ће лични пратилац детета допринети оптималном укључивању детета у васпитнообразовни процес, односно да лични пратилац (или педагошки асистент) тада спроводи васпитнообразовни рад.
- У случају у ком дете има личног пратиоца који обавља послове васпитнообразовног рада нема ни сложености посла у односу на основни посао васпитача, па самим тим ни основа за увећање коефицијента васпитачу сходно Уредби. Осим тога, на основу Закона о платама у државним органима и јавним службама дефинисано је да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, што се односи и на увећање коефицијента.
- И најзад, на основу одредаба члана 4. Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава ништаве су одредбе општег или појединачног акта (осим појединачног акта којим се плата повећава по основу напредовања) којим се повећавају основице, коефицијенти и други елементи, односно уводе нови елементи на основу којих се повећава износ плата и другог сталног примања код наведених субјеката, па тако ни решењем, тј. појединачним актом не може да се измени коефицијент.

У појединим установама на питање критеријума по којима ће се исплаћивати увећање од 3% по детету васпитачи добијају одговор да је за ту врсту исплате меродавно једино мишљење Интерресорне комисије, док у другом периоду једини меродаван критеријум мора

Поступак за остваривање права запослених у Фонду солидарности

Редакција

Сагласно одредбама Закона о раду („Сл. гласник РС”, бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 – УС, 113/2017 и 95/2018 – аутентично тумачење – даље: Закон) основан је Фонд солидарности, чија је делатност да обезбеђује и исплаћује неисплаћена потраживања запослених код послодаваца над којим је отворен стечајни поступак.

Наиме, према члану 124. Закона о раду, право на исплату неисплаћених потраживања код послодавца над којим је отворен стечајни поступак (даље: потраживање), у складу са овим законом, има запослени:

- коме су потраживања утврђена у складу са законом којим се уређује стечајни поступак и
- који испуњава услове за остваривање права у складу са Законом о раду,

уз услов да потраживања запослених нису исплаћена у складу са законом којим се уређује стечајни поступак. Изузетно, право на исплату својих неисплаћених потраживања нема запослени ако је донето решење о потврђивању усвајања плана реорганизације послодавца над којим је отворен стечај, у складу са Законом.

Потраживања која се намирују преко Фонда солидарности

Потраживања запослених која остану неисплаћена после раскида радног односа намирују се из или стечајне масе или по одредбама Закона о раду из Фонда солидарности. Пракса је показала да се запослени код оваквих послодаваца најчешће намирују по одредбама Закона о раду јер у стечајној маси обично нема довољно за њихова потраживања. Отуда је опредељење, а свакако и социјална и заштитна улога Закона о раду да запослени остварују право на исплату неисплаћених потраживања ових послодаваца применом одредби Закона о раду – преко Фонда солидарности. **Која су то потраживања и у ком обиму могу да се реализују – таксативно је прописано одредбом члана 125. став 1. т. од 1) до 4) и члана 126. Закона о раду.**

Ради се о исплатама:

1) зарада и накнада зараде за време одсутности са рада због привремене спречености за рад по прописима о здравственом осигурању, које је био дужан да исплати послодавац, у складу са Законом о раду, за последњих девет месеци пре отварања стечајног поступка, при чему се оне исплаћују у висини минималне зараде утврђене за месец у којем се врши исплата, заједно са припадајућим доприносима за обавезно социјално осигурање;

2) накнаде штете за неискоришћени годишњи одмор кривицом послодавца за календарску годину у којој је отворен стечајни поступак, ако је то право запослени имао пре отварања стечајног поступка, а исплаћује се у висини утврђеној одлуком стечајног суда, а највише у висини минималне зараде;

3) отпремнине због одласка у пензију у календарској години у којој је отворен стечајни поступак, ако је право на пензију запослени остварио пре отварања стечајног поступка, а исплаћује се у висини две просечне зараде у Републици према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике;

4) накнаде штете на основу одлуке суда донете у календарској години у којој је отворен стечајни поступак због повреде на раду или професионалног обољења, ако је та одлука

3) одлуку којом се утврђује потраживање и његов исплатни ред у складу са прописом о стечају;
4) решење Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање запослених о остварењу права запосленог на пензију;
5) оверен препис правоснажне одлуке суда којом је утврђено право на накнаду штете због повреде на раду или професионалног обољења;
6) фотокопију личне карте;
7) фотокопију картице текућег рачуна;
8) изјаву у вези са чланом 103. став 3. Закона о општем управном поступку („Сл. гласник РС", бр. 18/16 и 95/18 – аутентично тумачење), који прописује да у поступку који се покреће по захтеву странке орган може да врши увид, прибавља и обрађује личне податке о чињеницама о којима се води службена евиденција када је то неопходно за одлучивање, осим ако странка изричито изјави да ће те податке прибавити сама.

Напомена: Уколико се прилаже фотокопија документа, онда та фотокопија мора да буде оверена од стране јавног бележника, а на територији где нису именовани бележници овера се врши у суду или општини.

Обавеза запосленог је да Образац захтева уредно попуни, уносећи све захтеване податке, као и да га поднесе са документима који се у Правилнику наводе. Сваки други облик захтева Фонду биће одбачен као неуредан у складу са Законом о општем управном поступку, што ће имати за последицу немогућност утврђивања траженог права. Образац захтева мора читко да се попуни, датира и својеручно потпише. Потребно је заокружити број испред права које се потражује и приложити оверене фотокопије или оригинале докумената који се прилажу као доказ постојања траженог права, а прописани су Правилником. Списак потребних докумената наведен је и на самом обрасцу поменутог захтева.

Наглашавамо да запослени подноси захтев Фонду у року од четрдесет пет дана од дана достављања одлуке којом је утврђено право на потраживање, у складу са законом којим се уређује стечајни поступак. Захтев се са неопходном документацијом доставља поштом на адресу: Фонд солидарности, Поштански фах 43, Немањина 22–26, 11124 Београд; или лично у писарницу пословне зграде Владе, Немањина 22–26, Београд.

Поступак за остваривање права на неисплаћена потраживања у Фонду

Од подношења захтева за остварење права запослених пред Фондом, поступак пред Фондом одвија се према одредбама Закона о управном поступку и у складу са роковима предвиђеним тим законом, а уз помоћ и сарадњу стечајних органа.

По пријему захтева и потребне документације Фонд спроводи управни поступак и утврђује благовременост поднетог захтева и комплетност документације, а потом на основу чињеница и доказа Управни одбор доноси решење, које се подносиоцу захтева доставља лично или препоручено поштом.

Ради ефикаснијег спровођења захтева запосленог стечајни управник, послодавац и запослени дужни су да, на захтев Фонда, у року од петнаест дана од дана пријема захтева доставе све податке који су од значаја за доношење решења. На пример, доказ о чињеници да је над послодавцем покренут стечајни поступак обезбеђује сам послодавац или орган општинске/градске управе по службеној дужности, а доказ о чињеници да послодавац дужи временски период не исплаћује зараде подноси сам послодавац у облику потврде надлежне организације за послове платног промета или на неки други начин.

Против решења Управног одбора Фонда може да се поднесе жалба у року од осам дана од дана достављања решења, при чему о њој одлучује министар за послове рада у року од тридесет дана од дана подношења жалбе. Решење министра је коначно и против њега може да се покрене управни спор.

Такође треба напоменути (члан 143. Закона о раду) да захтев за остваривање права пред Фондом може да поднесе само лице коме наведено право припада, лично или преко пуномоћника. Ако у току поступка остваривања права пред Фондом наступи смрт странке, право на наставак поступка има наследник странке у складу са Законом.

Уговор о допунском раду као облик радног ангажовања ван радног односа

Карактеристике радног ангажовања по основу уговора о допунском раду размотрене су у овом тексту како са аспекта Закона о раду тако и са аспекта посебних закона.

Редакција

Допунски рад са аспекта Закона о раду

Закон о раду представља системски закон (општи пропис) који садржи одредбе којима се уређују права, обавезе и одговорности из радног односа, односно по основу рада, које се односе на све запослене и послодавце на територији Републике Србије, ако посебним законом није другачије одређено. Одредбе овог закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није друкчије одређено. Дакле, ако је законом који уређује радне односе у јавном сектору допунски рад уређен на другачији начин, примењиваће се одредбе посебног закона.

Обављање послова по основу уговора о допунском раду регулисано је у члану 202. Закона о раду („Сл. гласник РС”, бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 – одлука УС, 113/2017 и 95/2018 – аутентично тумачење) на следећи начин:

„Запослени који ради са пуним радним временом код послодавца може да закључи уговор о допунском раду са другим послодавцем, а највише до једне трећине пуног радног времена.

Уговором о допунском раду утврђује се право на новчану накнаду и друга права и обавезе по основу рада.

Уговор из става 1. овог члана закључује се у писаном облику.”

Сагласно наведеном:

- допунски рад представља рад ван радног односа, тако да се на лице које обавља послове на основу уговора о допунском раду не примењују одредбе Закона о раду којима се уређују права, обавезе и одговорности из радног односа (одредбе које се односе на минималну цену рада, годишњи одмор, накнаду трошкова и сл.), али нема сметњи да се самим уговором о допунском раду уговори да ће послодавац ангажованом лицу надокнадити одређене трошкове који настају у вези са обављањем послова, као и нека друга права по основу рада;
- уговор не може да се закључи са запосленим који ради непуно радно време, а не може да се закључи ни за рад код истог послодавца код ког је запослени у радном односу, већ само за рад код другог послодавца;
- уговор је могуће закључити и за послове који су систематизовани и за оне које нису, за послове у и ван делатности послодавца, на одређено и на неодређено време;
- за закључивање уговора о допунском раду није потребна сагласност послодавца код кога је лице које се ангажује запослено са пуним радним временом;
- с обзиром на то да се закључује искључиво са лицима која су у радном односу и која су већ пријављена на осигурање по приоритетном основу, лица која су ангажована по уговору о допунском раду не пријављују се на осигурање.

Скрећемо пажњу на могућност да и директор буде ангажован по основу овог уговора, а не само по основама из члана 48. Закона о раду.

Директор школе пре закључења уговора о извођењу наставе прибавља сагласност друге установе.

Лице ангажовано по основу уговора из става 1. овог члана не заснива радни однос у школи.

Право на накнаду за обављени рад стиче на основу извештаја о обављеном раду.

Лице из става 1. овог члана учествује у раду стручних органа школе без права одлучивања, осим у раду одељењског већа, у складу са законом."

Овај члан упућује на одредбе члана 155. став 3. Закона, којима су регулисани случајеви када установа без конкурса може да прими лице у радни однос на одређено време.

Допунски рад у здравству

Допунски рад у делатности здравства уређен је чланом 60. Закона о здравственој заштити („Сл. гласник РС", бр. 25/2019) на следећи начин:

„Здравствени радник, здравствени сарадник, односно друго лице запослено у здравственој установи, односно приватној пракси, који ради пуно радно време, може да обавља одређене послове из своје струке код свог послодавца код кога је запослен са пуним радним временом, односно код другог послодавца, ван редовног радног времена, закључивањем уговора о допунском раду са својим послодавцем, односно највише три уговора о допунском раду са другим послодавцем, у укупном трајању до једне трећине пуног радног времена.

Сагласност за обављање допунског рада здравственог радника, односно здравственог сарадника, директор здравствене установе, односно оснивач приватне праксе у којој је запослен са пуним радним временом, даје у року од пет радних дана од подношења захтева за давање сагласности, под условом да је подносилац захтева у календарској години која претходи подношењу захтева остварио прописане мере извршења.

Здравствени радник, односно здравствени сарадник може да закључи уговор о допунском раду уз претходну сагласност директора здравствене установе, односно оснивача приватне праксе, у којој је запослен са пуним радним временом.

Сагласност из става 2. овог члана даје се на период од годину дана.

У случају да послодавац, здравствени, односно фармацеутски инспектор утврди да здравствени радник, односно здравствени сарадник обавља допунски рад без сагласности из става 2. овог члана, сагласност за допунски рад том здравственом раднику, односно здравственом сараднику не може бити дата у периоду од две године од дана утврђивања те чињенице.

О закључењу уговора о допунском раду са другим послодавцем, здравствени радник, односно здравствени сарадник дужан је да у року од пет радних дана од дана закључења уговора, писмено обавести директора здравствене установе, руководиоца другог правног лица, односно оснивача приватне праксе, где је запослен са пуним радним временом.

Здравствени радник, односно здравствени сарадник који ради са непуним радним временом код једног послодавца, а код једног или више послодаваца до пуног радног времена, дужан је да обезбеди сагласност из става 2. овог члана, од свих послодаваца код којих ради са непуним радним временом.

Здравствена установа, односно приватна пракса, дужна је да чува примерак сагласности дате здравственом раднику, односно здравственом сараднику за допунски рад, као и уговоре о допунском раду које су закључили.

Један примерак оригинала уговора о допунском раду, у року од пет радних дана од дана закључења уговора здравствена установа, односно приватна пракса која је закључила уговор о допунском раду доставља надлежном регистру, у складу са законом.

Здравствени радник, односно здравствени сарадник који обавља послове по основу уговора о допунском раду у складу са овим законом, остварује права из обавезног социјалног осигурања, у складу са законом.

Начин, поступак, ближе услове, као и друга питања од значаја за организовање и обављање допунског рада здравствених радника, здравствених сарадника, односно других лица запослених у здравственој установи, прописује министар."

Дакле, очекује се подзаконски акт који ће ближе регулисати ову област.

Коментар Правилника о начину и поступању Буџетске инспекције у вршењу надзора над спровођењем Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама

Надзор над спровођењем Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама између јавног сектора и привредних субјеката у комерцијалним трансакцијама у којима су субјекти јавног сектора дужници, као и између субјеката јавног сектора, врши Министарство финансија – Одељење за буџетску инспекцију. Правилник о начину и поступању Буџетске инспекције у вршењу надзора над спровођењем Закона о РИНО у комерцијалним трансакцијама објављен је у „Службеном гласнику РС" бр. 78/2019, а ступио је на снагу 9. 11. 2019. године.

Слободанка Келечевић,
дипл. правник,
виши буџетски инспектор у Министарству финансија

Увод

Законом о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама („Сл. гласник РС", бр. 119/12, 68/15, 113/17 – даље: Закон) уређују се рокови измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама између јавног сектора и привредних субјеката, између привредних субјеката, односно између субјеката јавног сектора, а у циљу спречавања неизмирења новчаних обавеза у року.

Комерцијалне трансакције су, у смислу овог закона, уговорене трансакције између субјеката јавног сектора и привредних субјеката, између привредних субјеката, односно између субјеката јавног сектора, које се односе на испоруку добара, односно пружање услуга уз накнаду, у које се убрајају и грађевински и инвестициони радови, као и комуналне услуге.

У циљу спровођења надзора Одељење за буџетску инспекцију преузима податке о неизмиреним обавезама јавних предузећа из информационог система Управе за трезор. Буџетска инспекција има приступ свим подацима Централног регистра фактура који су потребни за спровођење надзора, као и за обављање осталих законом утврђених функција инспекцијске контроле.

Правилник о начину и поступању Буџетске инспекције

кршајном суду у случају непоштовања рокова измирења новчаних обавеза прописаних Законом.

У завршним одредбама Правилника прописано је да закључно са даном ступања на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о начину и поступку вршења надзора над спровођењем Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама између јавног сектора и привредних субјеката у којима су субјекти јавног сектора дужници и између субјеката јавног сектора, као и о начину и поступку достављања и преузимања података о преузетим обавезама субјеката јавног сектора, ради вршења тог надзора („Сл. гласник РС”, бр. 88/15 и 16/18).

Осврт на нови Закон о контроли државне помоћи

У јануару почиње примена новог закона који доноси другачија правила из области контроле државне помоћи, па је овај текст посвећен најзначајнијим решењима из поменутог закона.

Алжбета Марко, дипл. екон., с дугогодишњим радним искуством у пословима буџетског пословања, начелник за финансије у Општини Ковачица

Закон о контроли државне помоћи, који је донела Народна скупштина Републике Србије 10. октобра 2019. године („Сл. гласник РС”, број 73/2019), у примени је од 1. јануара 2020. године, осим чланова од 9. до 24, који су у примени од 19. октобра ове године.

Претходни Закон о контроли државне помоћи („Сл. гласник РС”, број 51/09) донет је 2009. године, а примењује се од 2010. године. Током примене овог закона испоставило се да је неопходно да се на другачији и потпунији начин регулишу нека битна питања везана за област државне помоћи, вођење самог поступка контроле државне помоћи и начин организације и функционисања Комисије за контролу државне помоћи.

Основни разлог за доношење новог закона јесте прецизирање и допуна појединих одредаба у циљу ефикаснијег спровођења у пракси, као и увођење нових правних института из области државне помоћи у правни систем Републике Србије. Такође, полази се од препорука Европске комисије из годишњих извештаја о напретку Републике Србије, као и мерила које је неопходно да Република Србија испуни ради отварања преговарачког поглавља 8 – *Политика конкуренције*, што се све односи на додатно усаглашавање домаћег законодавства са европском правном регулативом. Доношењем новог закона прецизиране су одредбе и отклоњене нејасноће које су уочене у примени, уз обезбеђење транспарентности у додели државне помоћи прописивањем јасних правила, а нарочито ће се ојачати капацитети Комисије, која ефикасном применом закона треба да допринесе подстицању привредног развоја.

Један од разлога за доношење новог закона који уређује област државне помоћи јесте и усклађивање са новим Законом о општем управном поступку („Сл. гласник РС”, бр. 18/16 и 95/18). Осврт је пре свега начињен на постојећа решења, а нарочито на она која се односе на поступке пред Комисијом, јер је реч о посебним управним поступцима које она спроводи када поступа у управним стварима. Предвиђа се и примена Закона о општем управном поступку, па је стога неопходно ускладити процесни део Закона.

пословне тајне или поверљивог податка, чијим би објављивањем и стављањем на увид другим лицима могла да наступи значајна штета за лица којима припадају ти подаци или на која се односе, или би се тиме угрозио, омео или отежао поступак пред Комисијом.

Пословну тајну представљају подаци који то својство имају у складу са законом којим се уређује заштита пословне тајне, односно који су мерама или актом донетим од стране лица којем припадају проглашени тајном у складу са другим законима.

Заштићени подаци, који могу имати својство пословне тајне, у смислу овог закона су нарочито технички, односно финансијски подаци који се односе на знање и искуство учесника на тржишту, његове методе процене трошкова инвестиција, производне тајне и поступке, бизнис или инвестициони план, тржишне уделе, будућа предвиђања у погледу структуре трошкова и цена, као и на продајну стратегију.

Поверљиви подаци су, у смислу овог закона, они подаци чије би изношење нанело значајну штету лицу којем припадају или на које се односе, ако се оцени да је интерес тог лица за заштиту података оправдан и да је по значају битно већи у односу на интерес других лица или јавности у погледу давања података на увид или њиховог објављивања.

Чланом 46. прописано је **објављивање аката Комисије**. Наиме, решење којим се одлучује о усклађености државне помоћи, као и закључак о покретању поступка по службеној дужности, објављују се у целости на интернет страници Комисије. Приликом објаве решења и закључка на интернет страници Комисије из текста се изостављају подаци који су заштићени у складу са овим законом (анонимизација).

У поступку накнадне контроле Комисија може да одреди меру понашања, меру којом налаже повраћај државне помоћи или другу управну меру у складу са овим законом, тзв. **управне мере које изриче Комисија**.

Треба нагласити да Комисија води **Регистар државне помоћи** за који постоји обавеза пријаве додељене државне помоћи, *de minimis* помоћи и осталих података потребних за спровођење Законом прописане надлежности. Регистар садржи податке о пријави, односно о даваоцу, кориснику државне помоћи и правном основу за доделу, као и о врсти, инструменту и износу додељене државне помоћи.

Давалац државне помоћи дужан је да води евиденцију о додељеној државној помоћи, као и да Комисији достави податке неопходне за вођење поменутог регистра.

Чланом 50. прописан је **годишњи извештај о додељеној државној помоћи**. Наиме, на основу података прикупљених од давалаца државне помоћи Комисија усваја годишњи извештај о додељеној државној помоћи у претходној години најкасније до трећег квартала текуће године, који подноси Влади на усвајање.

ЗАСТАРЕЛОСТ ПОВРАЋАЈА ДРЖАВНЕ ПОМОЋИ

Застарелост повраћаја државне помоћи наступа по истеку периода од десет година, при чему Комисија не може да наложи повраћај државне помоћи.

Рок застарелости рачуна се почев од дана доделе државне помоћи, без обзира на то да ли је додељена као индивидуална или на основу шеме. Она се прекида сваком радњом Комисије или странке у поступку у вези са неусклађеном државном помоћи, након чега рок почиње поново да тече.

Ако се о одлуци Комисије води управни спор, застарелост се обуставља до правоснажности судске одлуке.

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Подзаконски акти за извршавање овог закона биће донети у року од једне године од почетка примене овог закона. До доношења подзаконских аката примењиваће се прописи донети на основу Закона о контроли државне помоћи („Сл. гласник РС”, број 51/09), ако нису у супротности са одредбама овог закона.

На поступке који су започети до дана почетка примене овог закона примењују се прописи по којима су започети. Ако после почетка примене овог закона решење Комисије буде поништено или укинуто, поновни поступак спроводи се према одредбама овог закона.

Промена критеријума у судској пракси приликом примене начела *ne bis in idem*

Аутор анализира нове критеријуме о којима мора да се води рачуна приликом оцене да ли је у конкретном случају дошло до повреде начела *ne bis in idem*, које је утврдио ЕСЉП и чија је примена потврђена у нашем правном систему.

Никола Пантелић,
заменик јавног тужиоца у Трећем основном јавном тужилаштву у Београду

Активно деловање ЕСЉП и даљи развој праксе доношењем одлуке А. и Б. против Норвешке, бр. 24130/11 и 29758/11, од 15. новембра 2016, додатно су закомпликовали већ прилично комплексан институт забране понављања кривичног гоњења у истој ствари – *ne bis in idem*. Уставни суд Србије сходно предметној одлуци ЕСЉП донео је Одлуку број Уж-3312/2016, која је објављена у „Службеном гласнику РС" бр. 38/2018 од 18. маја 2018. године. Закључци предметне одлуке Уставног суда у великој мери могу (неизоставно би морали) да промене правни третман овог начела од стране нижих правосудних инстанци српског правног система.

Након што је ЕСЉП 1. марта 2016. године објавио пресуду којом је констатовано да је Момчилу Миленковићу из Лесковца повређено право да не буде кажњен и да му не буде суђено два пута, потврђена је (и овом пресудом) вишегодишња пракса доношења одлука које су констатовале повреде права учињене од стране држава које су своје грађане двоструко кажњавале, не придржавајући се (јасних) критеријума сажето названих „Енгел правила". Када је констатовао повреду начела *ne bis in idem*, ЕСЉП пред собом је имао следеће чињенично стање. Момчило Миленковић је 2006. године прекршајно одговарао због туче са човеком који је упутио увреде његовој деци, након чега је због истог догађаја осуђен због извршења кривичног дела тешка телесна повреда на казну затвора у трајању од три месеца. На упућену жалбу кривичном суду у смислу повреде начела *ne bis in idem* (у вези са истим догађаја већ му је изречена санкција од стране прекршајног суда), иста је одбијена уз образложење да се радња из прекршаја, када је окривљени санкционисан за нарушавање јавног реда и мира, и пресуда кривичног суда, којом је Миленковић осуђен због кривичног дела тешке телесне повреде – разликују.

Анализирајући предметну ситуацију кроз праксу ЕСЉП и усвојене „Енгел" принципе (пре више од четрдесет година) било је потребно да се пре свега одговори на питање да ли изречена прекршајна санкција има карактер кривични санкције са становишта ЕСЉП. За одговор на ово питање морало се посегнути у ст. 60. пресуде *Марести против Хрватске*, када је суд, потврђујући концепцију пресуде (тј. усвојених критеријума) *Енгел против Холандије*, навео да у друштву које се определило за владавину права, када запрећена и стварно изречена казна подносиоцу захтева укључује губитак слободе, постоји претпоставка да оно што му се ставља на терет представља оптужбу за „кривично дело", а то је претпоставка која само изузетно може да се побија и то само уколико лишење слободе не може да се сматра посебно штетним.

У пресуди *Миленковић против Србије* суд је констатовао да је Закон о прекршајима,

у оквиру чега је потребно утврдити следеће критеријуме:

- да ли су се у различитим поступцима остварили усклађене сврхе које се међусобно надопуњују и чине један јединствени поступак, па се тим поступцима обухватају различити аспекти противправног понашања,
- да ли је дуалитет тих поступака предвидљива последица, како у праву тако и у пракси, истог оспораваног понашања (*idem*),
- да ли су ти поступци вођени тако да би се што више избегло дуплирање у прикупљању и оцени доказа, сарадњом између различитих надлежних тела како би се чињенице утврђене у једном поступку користиле у другом поступку,
- да ли је казна, изречена у поступку који је први правоснажно окончан, узета у обзир у поступку који је касније правоснажно окончан, и то на начин да укупан износ свих санкција буде сразмеран извршеном делу."

Дакле, ЕСЉП је утврдио нове критеријуме, чија је примена потврђена у нашем правном систему. **Када се испитује да ли је дошло до повреде начела *ne bis in idem*, на првом месту мора да се испита да ли два поступка која се воде против окривљеног „због исте ствари" пролазе тест „довољно уске повезаности у садржинском и временском смислу", што ће дати одговор на питање да ли поступци који се воде против окривљеног представљају усклађену целину између којих постоји довољно блиска веза у садржини и времену, због које њихово двоструко кажњавање не представља кршење начела *ne bis in idem*. Од кључне важности је да окривљени услед вођења два поступка (кривичног и прекршајног), као и изрицања две санкције, не претрпи несразмерну штету**. Та оцена ће уследити уколико је између прекршајног и кривичног поступка постојала довољно јака повезаност како у садржинском тако и у временском погледу, па се може сматрати да чине део јединствене целине, односно уколико су се у оба поступка остварили сврхе међусобног допуњавања и чињења (фактички) једног јединственог поступка, као и уколико је избегнуто дуплирање извођења доказа.

За разлику од „Енгел правила", које су правосудни органи могли да примене користећи „просту математику", нови критеријуми су недовољно прецизни, тачније превише су апстрактни, сходно чему се могу тумачити на различите начине и свакако представљају корак уназад када је у питању правна сигурност грађана.

ИНГ-ПРО САВЕТОВАЊА

ИНГ-ПРО организује скупове, саветовања, семинаре и обуке с правном и финансијском тематиком, представљајући прописе који су не само актуелни већ су и у најширој примени у оквиру законодавства Републике Србије. Овакав вид организације постао је неизбежан начин упознавања с бројним недоумицама и проблемима у пракси, али и пут ка њиховом бржем и успешнијем превазилажењу како би се омогућила сврсисходна примена прописа.

Предавачи су врсни и посвећени стручњаци који настоје да подстакну учеснике на промишљање најделотворнијег начина за превазилажење немалих проблема и повећање ефикасности из области које су тема саветовања.

Саветовања се одржавају у пријатном амбијенту, у технички потпуно опремљеним салама, са паузама за кафу и ручак.

На нашим интернет странама *www.propisi.net, www.legeartis.rs* и *www.poslovnisavetnik.net* увек се можете информисати о актуелним саветовањима и, уколико сте заинтересовани, попунити електронску пријаву.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Удели и права и обавезе по основу удела у друштву са ограниченом одговорношћу

Питање удела је једно од основних питања које се тиче функционисања друштва са ограниченом одговорношћу. Од удела зависи својство члана друштва, обим гласачког права, учешће у добити и низ других питања везаних за ову форму привредног друштва.

Владимир Саичић,
дипл. правник

Закон о привредним друштвима најпре је назначио да удели нису хартије од вредности. Ово је прописано зато што су хартије од вредности писане исправе које у себи садрже неко имовинско право, па се издавалац хартије обавезује да испуни одређену обавезу лицу на које хартија гласи или њеном доносиоцу, или лицу одређеном по наредби повериоца, што код удела није случај иако из самих удела произлазе одређена имовинска права имаоца удела. Међутим, за разлику од акција, које јесу власничке хартије од вредности, удели не могу да се стичу нити њима може да се располаже упућивањем јавне понуде у смислу закона којим се уређује тржиште капитала. Дакле, пренос удела врши се уговором или на други законит начин, при чему су увек назначени преносилац и стицалац. У погледу уговора о продаји удела преносилац и стицалац међусобно уговарају цену – она није унапред одређена.

Удео је уско повезан са улогом, тј. најчешће зависи од улога. Удео се стиче сразмерно улогу, с тим што оснивачким актом може другачије да се пропише. То значи да, уколико је основни капитал друштва 1000, а улог одређеног члана 300 динара, онда је и удео тог члана 30%, осим ако оснивачким актом није прописано другачије. Оснивачким актом може да буде прописано да члан са 30% улога може да има 70% удела и обрнуто. Законом је прописано да један члан може да има само један удео, а ако их стекне више – да се спајају и чине један. Посматрајући претходни пример, уколико члан са улогом од 300 динара и уделом од 30%, при чему је основни капитал 1000 динара, докупи од другог члана још 20% удела, онда неће имати два удела – од 30% и 20%, већ један удео од 50%.

ПРАВО ГЛАСА

Члан друштва по основу удела има право гласа у скупштини друштва, право на учешће у добити друштва, право на учешће у ликвидационом остатку и друга права предвиђена Законом о привредним друштвима.

Што се права гласа у скупштини друштва тиче, члан друштва има право гласа у скупштини сразмерно свом уделу. Гласови се не расподељују члановима једнако, већ сваки члан има гласачко право сходно свом уделу. Дакле, колики члан има удео, толико је и његово право гласа. Ако друштво има три члана, од којих један има 70% удела, друга два имају по 15% удела. За одлуку скупштине која се доноси већином гласова биће довољан глас члана са 70% удела, без обзира на то како друга два члана гласају. Наравно, оснивачким актом ствари могу и другачије да се уреде, па је могуће да њим буде прописано да члан друштва са мањим уделом има веће право гласа или да члан друштва има право гласа несразмерно свом уделу.

чено законом или оснивачким актом. Дакле, уколико члан друштва намерава да свој удео или део удела прода трећем лицу, дужан је да га најпре понуди осталим члановима под истим условима под којима би га продао трећем лицу. Право прече куповине не постоји уколико се удео продаје другом члану друштва, без обзира на величину удела. Ове одредбе Закона о привредним друштвима подложне су различитим тумачењима и злоупотребама. На пример, право прече куповине не би требало да важи код поклона јер се по природи ствари односи само на теретне правне послове, и то због тога што други чланови друштва не би могли да захтевају да им се под условима који важе за поклонопримца пренесе удео, јер је поклон доброчин и строго личан правни посао, тј. строго је везан за личност поклонопримца. Због тога, право прече куповине може да се изигра тако што би преносилац удела могао најпре бестеретно да пренесе део свог удела (макар у веома малом проценту) стицаоцу, како би га учинио чланом друштва, а затим да му остатак удела прода и на тај начин избегне обавезу да поштује право прече куповине осталих чланова друштва. У овим случајевима суд би, зависно од конкретних околности, могао да поништи овакав правни посао, али то не мења чињеницу да су злоупотребе могуће и да закон није до краја заштитио савесне чланове друштва.

Ако се удео продаје путем јавног прикупљања понуда, лицитације или сличног поступка (јавна продаја), члан друштва који жели да користи право прече куповине то може да оствари само у поменутом поступку, осим ако је оснивачким актом другачије одређено. Дакле, у овом случају правила поступка јавног прикупљања понуда, лицитације, јавне продаје и сл. имају предност у односу на одредбе Закона о привредним друштвима. Међутим, у овом случају намеће се закључак да је сувишно то што се даје право друштву да ова питања другачије одређује оснивачким актом, с обзиром на то да су одредбе диспозитивног карактера погодне за Закон о привредним друштвима, имајући у виду карактер тог закона, што не значи да су погодне и за друге законе који прописују поступак јавног прикупљања понуда, лицитације, јавне продаје и сл., којима у неким случају доминирају императивне одредбе.

Законом о привредним друштвима прописано је да се удео преноси уговором у писаној форми са овереним потписима преносиоца и стицаоца, а да може да се пренесе на други начин у складу са законом. Ово значи да је за пренос удела потребна овера потписа код јавног бележника, али да удео може да се пренесе и на други законом прописани начин, нпр. у поступку продаје и преноса удела у извршном поступку, како је регулисано Законом о извршењу и обезбеђењу. Преносилац удела солидарно одговара са стицаоцем удела за обавезе према друштву по основу свог неуплаћеног односно неунетог удела у основни капитал друштва, као и за обавезу додатних уплата у погледу тог удела, према стању на дан преноса удела. Ово практично значи да се члан друштва не може ослободити своје обавезе уплате или уноса улога преносом удела друштву, већ та његова обавеза остаје, па друштво има право да се намири у целокупном износу обавезе било од члана преносиоца било од члана стицаоца. Ово се односи и на додатне уплате по основу пренетог удела, с тим да, уколико је обавеза додатне уплате настала после преноса удела, члан који је пренео удео за те обавезе не одговара.

Удео може и да се подели, али и заложи, осим уколико оснивачким актом друштва није другачије одређено, с тим да се, сем у одређеним случајевима, не може искључити деоба удела путем наслеђивања.

ЗАКЉУЧАК

Из свега наведеног може да се извуче закључак да је законодавац оставио велики простор оснивачима да привредно друштво организују по својој вољи када су удели у питању, као и да су законске одредбе које регулишу питање удела у великом броју случајева супсидијарног карактера, тј. примењују се само ако оснивачким актом није одређено другачије.

Анализа законске регулативе у области коришћења државног пољопривредног земљишта

Закон о пољопривредном земљишту, чија су решења анализирана у наставку, представља један од оних прописа у Републици Србији који је увек изазивао бројне коментаре и контроверзе, а и повремено је мењан и допуњаван.

Богдан Младеновић,
дипл. правник,
секретар Пољопривредног факултета Универзитета у Београду

Планирање, заштита, уређење и коришћење пољопривредног земљишта у Републици Србији уређено је Законом о пољопривредном земљишту („Сл. гласник РС”, бр. 62/2006, 65/2008 – други закон, 41/2009, 112/2015, 80/2017 и 95/2018 – други закон – даљем: Закон), Уредбом о условима, начину и поступку за остваривање права првенства закупа, критеријумима за утврђивање висине закупнине за право првенства закупа, као и документацији која се доставља уз захтев за остваривање права првенства закупа („Сл. гласник РС” бр. 30/2018), Уредбом о утврђивању Програма извођења радова на заштити, уређењу и коришћењу пољопривредног земљишта за 2019. годину („Сл. гласник РС”, бр. 18/2019, 30/2019 и 36/2019) и Правилником о условима и поступку давања у закуп и на коришћење пољопривредног земљишта у државној својини („Сл. гласник РС”, бр. 16/2017, 111/2017, 18/2019 и 45/2019).

Током примене Закона приметна је била потреба за увођењем нових решења којима би се омогућило боље управљање пољопривредним земљиштем у јавној својини Републике Србије (даље: пољопривредно земљиште у државној својини), а циљ измена и допуна Закона био је побољшање постојећих решења у Закону и нормативно уређење односа који нису били уређени.

Честим изменама Закона тежило се стварању могућности за унапређење пољопривреде кроз раст инвестиција у пољопривредно земљиште које је у власништву Републике Србије, затим регулисању дугорочног закупа на начин којим се осигуравају потребе самосталних закупаца заинтересованих за обрађивање земљишта, отклањању недостатака и ограничења која онемогућавају укупну ефикасност управљања пољопривредним земљиштем и економичнијем и рационалнијем коришћењу пољопривредног земљишта, као и прецизирању права пречег закупа, продаји пољопривредног земљишта у државној својини физичким лицима, домаћим држављанима, увођењу напредне претраге података о пољопривредном земљишту, прописивању рокова и санкција за недоношење годишњег програма заштите, уређењу и коришћењу пољопривредног земљишта, огласа и јавног позива, али и потреби прописивања новчаних санкција за бесправно коришћење земљишта, увођењу обавезе вођења књиге поља и успостављања плодореда и увођењу могућности бесплатног коришћења пољопривредног земљишта које у претходном периоду није издавано у закуп, са циљем повећања свеукупности обрадивих површина пољопривредног земљишта у Републици Србији.

ДЕФИНИЦИЈА И ПОЈМОВИ

Закон дефинише **пољопривредно земљиште** као добро од општег интереса за Републику Србију које се користи за пољопривредну производњу и не може да се користи у дру-

ствима за обезбеђења плаћања по уговору за вишегодишњи закуп и разлозима за престанак уговора. Ако је уговор закључен на период дужи од десет година, уговара се и да закупнина може да се повећа ако дође до повећања просечне цене закупа на територији јединице локалне самоуправе на којој се то земљиште налази.

Закон уређује и увођење у посед, што је значајна активност која смањује могућност узурпације пољопривредног земљишта у државној својини, па у складу са тим доводи и до смањења броја судских поступака.

ПРОМЕТ ПОЉОПРИВРЕДНОГ ЗЕМЉИШТА

Пољопривредно земљиште у државној својини не може да се отуђује осим под условима предвиђеним Законом, али физичко лице може да га стекне теретно правним послом.

Закон прописује више услова које физичко лице мора да испуни да би могло да стекне – купи пољопривредно земљиште у државној својини, а најважнији су да је најмање десет година стално настањено у јединици локалне самоуправе у којој се врши промет, да најмање три године обрађује пољопривредно земљиште које је предмет правног посла, уз накнаду или без накнаде, као и да има регистровано пољопривредно газдинство у активном статусу, као носилац породичног пољопривредног газдинства, без прекида најмање десет година.

Продаја пољопривредног земљишта у државној својини отвара могућност развоја пољопривредне производње и малих и средњих пољопривредника. Циљ продаје пољопривредног земљишта је да се на тај начин омогући развој пољопривредника јер им се даје могућност за увећање досадашњих поседа, што несумњиво доприноси већој пољопривредној производњи и повећању прихода газдинства од пољопривреде.

Закон изричито прописује да држављанин државе чланице Европске уније, полазећи од Споразума, пољопривредно земљиште у приватној својини може да стекне правним послом уз накнаду или без накнаде. Међутим, Закон изричито прописује и услове које странац мора да испуни да би могао да стекне у власништво пољопривредно земљиште, од којих је најважнији да је најмање десет година стално настањен у јединици локалне самоуправе у којој се врши промет пољопривредног земљишта, као и да испуњава друге услове који су слични онима које мора да испуни држављанин Републике Србије који жели да стекне пољопривредно земљиште у државном власништву. Пољопривредно земљиште које је предмет продаје утврђује Министарство на предлог локалне самоуправе, која по спроведеном поступку доноси одлуку о продаји тог земљишта. Против ове одлуке може да се изјави жалба Министарству, а на основу правоснажне одлуке Министарство и купац закључују уговор о купопродаји пољопривредног земљишта у државној својини.

Модели аката који се доносе на основу Закона о заштити података о личности

У овом тексту представљени су примери аката, уз напомену да могу да се преузму у електронској форми у нашем издању Прописи.нет, у делу под називом *Обрасци*.

1. ОДЛУКА О ОДРЕЂИВАЊУ ЛИЦА ЗА ЗАШТИТУ ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ

Једна од најбитнијих новина коју Закон о заштити података о личности („Сл. гласник РС”, бр. 95/18 – даље: Закон) доноси, која је и предмет разматрања у овом тексту, јесте институт лица за заштиту података о личности.

Чланом 56. став 1. Закона прописана је пре свега могућност за све руковаоце и обрађиваче да именују лице за заштиту података о личности. Дакле, именовање наведеног лица није ограничено само на одређене руковаоце или обрађиваче, већ свака организација која на било који начин обрађује личне податке има право да именује своје лице за заштиту података о личности.

С друге стране, **члан 56. став 2. Закона о заштити података о личности прописује да су руковаоци и обрађивачи обавезни да именују лице за заштиту података о личности ако се**:

1) обрада врши од стране органа власти, осим ако се ради о обради коју врши суд у сврху обављања својих овлашћења;

2) у основне активности руковаоца или обрађивача сврставају радње обраде које по својој природи, обиму, односно сврси захтевају редован и систематски надзор великог броја лица на која се подаци односе;

3) основне активности руковаоца или обрађивача састоје у обради: (1) посебних врста података о личности из члана 17. став 1. Закона (подаци о расном или етничком пореклу, политичком мишљењу, верском или филозофском уверењу или чланству у синдикату, генетски подаци, биометријски подаци у циљу јединствене идентификације лица, подаци о здравственом стању или подаци о сексуалном животу или сексуалној оријентацији физичког лица) или (2) података о личности у вези са кривичним пресудама и кажњивим делима из члана 19. Закона (подаци који се односе на кривичне пресуде, кажњива дела и мере безбедности) – у великом обиму.

Одлука о одређивању лица за заштиту података о личности

У складу са чланом 56. Закона о заштити података о личности („Сл. гласник РС”, бр. 87/2018 – даље: Закон) _____(унети име и презиме законског заступника руковаоца/обрађивача, назив функције законског заступника и пословно име руковаоца/обрађивача, седиште, матични број, ПИБ), у _____ , дана _____ . године, доноси

ОДЛУКУ

о одређивању лица за заштиту података о личности

Трајање и престанак Уговора

Члан 7.

Овај уговор ступа на снагу даном потписивања од стране обе уговорне стране и закључује се на неодређено време/одређено време _____ .

Уговор може да престане и пре истека рока из става 1. овог члана:

_____ ;

_____ .

Одговорност и накнада штете

Члан 8.

Обрађивач је одговоран за штету проузроковану обрадом података о личности уколико није поштовао обавезе из овог уговора, Закона и осталих прописа који се односе на обавезе Руковаоца или ако је поступао изван упутстава или супротно упутствима Руковаоца.

Руковалац је одговоран за штету коју Обрађивач претрпи услед повреде обавеза Руковаоца проистеклих из овог уговора, Закона и осталих прописа који се односе на обавезе Руковаоца.

Комуникација

Члан 9.

Целокупна комуникација између уговорних страна вршиће се у писаној форми путем писма, факса или мејла, и то:

За Руковаоца
- адреса: _____
- мејл: _____
- број телефона: _____
- факс: _____

За Обрађивача
- адреса: _____
- мејл: _____
- број телефона: _____
- факс: _____

Овлашћена особа за податке о личности у складу са овим уговором:

За Руковаоца
- мејл: _____
- број телефона: _____

За Обрађивача
- мејл: _____
- број телефона: _____

Свака уговорна страна обавезна је да благовремено обавести другу уговорну страну о промени контакт података наведених у претходном ставу овог члана Уговора.

Прелазне и завршне одредбе

Члан 10.

Све спорове који евентуално проистекну из реализације овог уговора уговорне стране ће решавати споразумно. У противном уговара се надлежност суда у _____ .

За све што није предвиђено овим уговором примењује се Закон о облигационим односима, Закон о заштити података о личности и остали релевантни прописи Републике Србије.

Овај уговор је сачињен у 4 (четири) истоветна примерка, од којих свака уговорна страна задржава по 2 (два) примерка.

За Руковаоца:

_____

За Обрађивача:

_____

ИНФО-ПРАВНИК...

ИЗМЕЂУ ДВА БРОЈА...

У оквиру ове рубрике објављиваћемо кратка обавештења о свим битним променама у правној регулативи у периоду између изласка два броја нашег часописа.

ПРАВНИ ПОСАО КОМПЕНЗАЦИЈЕ У УСЛОВИМА БЛОКАДЕ РАЧУНА УЧЕСНИКА ЈЕСТЕ НИШТАВ

Врховни касациони суд је 4. 7. 2019. године донео решење, Прев. 150/19 од 4. 7. 2019, којим је укинута Пресуда Привредног апелационог суда ПЖ 5928/17. У образложењу Решења наведено је следеће:

„Свако правно, као и физичко лице које обавља пословну делатност, када се налази у блокади рачуна, своје новчане обавезе не може да измирује променом поверилаца, односно дужника, без обзира на то да ли уступа потраживање физичком или правном лицу или приступа дугу или преузима дуг, или врши компензацију са правним или физичким лицем, већ своје обавезе мора да измирује према редоследу потраживања поверилаца који је евидентиран на њиховом пословном рачуну.

Кад год је правни посао у супротности са императивном нормом закона, то подразумева његову ништавност. **Свако лице које је у блокади рачуна не може да измирује своје новчане обавезе по сопственом избору поверилаца, већ потраживања морају да се намире према редоследу који је евидентиран на пословном рачуну дужника. Сваки уговор који је закључен противно одредби члана 46. Закона о платном промету јесте ништав јер је противан овом закону."**

(Решење Врховног касационог суда Прев. 150/19 од 4. 7. 2019)

ОБАВЕЗА УПЛАТЕ ДОПРИНОСА ЗА ОБАВЕЗНО ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРАЊЕ ЗА ЗАПОСЛЕНОГ КОЈИ ЈЕ КОРИСНИК ВОЈНЕ ПЕНЗИЈЕ

Мишљење Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања бр. 021-02-2/324/2019-07 од 25. 10. 2019. године:

„Закон у члану 11. став 1. тачка 1) прописује да су осигураници у систему обавезног здравственог осигурања лица у радном односу у привредном друштву, другом правном лицу, државном органу, органу јединице локалне самоуправе и аутономне покрајине, као лица у радном односу код физичких лица (запослени). Тачком 24) истог члана прописано је да су осигураници такође и корисници пензије који су право на пензију остварили у складу са прописима о пензијском и инвалидском осигурању.

Наиме, корисници војних пензија који су након остваривања права на пензију ступили у радни однос, стичу својство осигураника запослених. Дакле, без обзира на то што пре запослења војни осигураници пензионери права из обавезног здравственог осигурања остварују код Фонда СОВО, након ступања у радни однос они стичу својство осигураника запосленог и на њих се примењују одредбе чланова 11. и 15. Закона. Дакле, њихов претходни основ здравственог осигурања у наведеном случају није релевантан јер се на војне пензионере, као и на све друге запослене, након стицања својства осигураника запосленог примењује Закон. Наведено значи да обавезу уплате доприноса за обавезно здравствено осигурање има послодавац за сваког запосленог, па и за сваког запосленог који је већ остварио право на пензију, укључујући и запосленог који је корисник војне пензије. Наиме, у наведеном случају нема правног основа да Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање за ове кориснике пензија врши уплату доприноса за здравствено осигурање јер та обавеза прелази на послодавца у складу са члановима 11. и 15. Закона.

УТВРЂИВАЊЕ ИДЕНТИТЕТА СТРАНКЕ БЕЗ ФИЗИЧКОГ ПРИСУСТВА ПРИЛИКОМ ЗАКЉУЧИВАЊА УГОВОРА О ПОСРЕДОВАЊУ У ПРОМЕТУ НЕПОКРЕТНОСТИ

(Одговор Управе за спречавање прања новца)

Да ли уз уговор о посредовању на коме стоје подаци налогодавца, тј. власника непокретности мора бити приложена и фотокопија личне карте власника непокретности уколико постоји копија овлашћења, овереног код јавног бележника, где су јасно видљиви и утврђени сви лични подаци и где је јавни бележник извршио идентификацију власника непокретности, односно даваоца пуномоћја?

Да ли је неопходно да се уз уговор о посредовању приложи и фотокопија личног документа уколико налогодавац не жели да приложи и то потврди својим потписом, а агент је извршио идентификацију личним увидом у документ власника непокретности и у уговор уписао податке (бр. л. к., ЈМБГ, име и презиме, адресу налогодавца)?

Да ли да обвезник (посредник у промету и закупу непокретности) не успоставља пословни однос са таквим клијентом пошто не жели да остави фотокопију личног документа?

Да ли је довољно да обвезник напише службену белешку о немогућности прибављања фотокопије личног документа?

У складу са чланом 17. став 4. Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма, ако у име странке, која је физичко лице, трансакцију врши или пословни однос успоставља пуномоћник или законски заступник, обвезник је дужан да, поред идентитета странке, утврди и провери идентитет пуномоћника и законског заступника, затим да прибави податке из члана 99. став 1. тачка 3) овог закона на начин који је прописан у ставу 2. овог члана, као и да тражи оверено писмено овлашћење (пуномоћје) или друге јавне исправе којима се доказује својство законског заступника, чије копије чува у складу са законом. Притом, обвезник је дужан да примени мере из члана 39. овог закона.

Према члану 39. Закона, ако приликом утврђивања и провере идентитета странка или законски заступник, односно лице које је овлашћено за заступање правног лица или лица страног права није физички присутна код обвезника, обвезник је дужан да, осим радњи и мера из члана 7. став 1. т. 1)–5) овог закона, предузме неке од додатних мера, и то:
1) прибављање додатних исправа, података или информација на основу којих проверава идентитет странке;
2) додатну проверу поднетих исправа или додатно потврђивање података о странци;
3) да се прва уплата на рачун који је та странка отворила код обвезника изврши са рачуна те странке отвореног у банци или сличној институцији у складу са чланом 17. ст. 1. и 2. овог закона, а пре извршења других трансакција странке код обвезника;
4) прибављање података о разлозима одсуства странке;
5) друге мере које одреди орган из члана 104. овог закона.

На основу свега наведеног сматрамо да је обвезник дужан да прибави фотокопију личног документа странке (налогодавца, односно власника непокретности) пре успостављања пословног односа са странком, односно пре закључења уговора о посредовању, с обзиром на то да у конкретном случају успоставља пословни однос без физичког присуства странке. Фотокопија личне карте странке представља додатну исправу на основу које обвезник проверава идентитет странке, односно додатно потврђивање података о странци.

Сходно члану 7. став 2. Закона, обвезник је дужан да одбије понуду за успостављање пословног односа, као и извршење трансакције ако не може да изврши радње и мере из става 1. т. 1)–5) овог члана, а ако је пословни однос већ успостављен, дужан је да га раскине, осим у случају када је рачун блокиран на основу поступка надлежног државног органа у складу са законом. У ставу 3. овог члана Закона стоји да је у случајевима из става 2. овог члана обвезник дужан да сачини службену белешку у писменој форми, као и да размотри да ли постоје основане сумње да се ради о прању новца или финансирању тероризма и да поступи у складу са одредбама члана 47. овог закона. Службену белешку обвезник чува у складу са законом.

Имате питање? Имамо одговор!

У овој рубрици дајемо одговоре на нека од питања која сте упутили нашем часопису. Подсећамо да право на постављање питања и добијање одговора имају искључиво претплатници на наш часопис.

РАДНО ПРАВО

Радно ангажовање пензионера и инвалида

П: *Које су могућности радног ангажовања корисника војне пензије?*

О: Када је у питању војни инвалид, постоји разлика у дефиницији самог појма инвалидности инвалидског и војног инвалидског пензионера. Осигураник постаје инвалидски пензионер када је код њега утврђен потпуни губитак радне способности (значи инвалидност се не цени у односу на обављање неког одређеног посла, већ у односу на обављање било којег посла), а активно војно лице постаје војни инвалидски пензионер када код њега настане потпуни губитак способности за професионалну војну службу (значи инвалидност се цени само у односу на способност обављања професионалне војне службе, а не и у односу на друге послове). Сходно изложеном, **уколико су испуњени услови прописани одредбама Закона о раду, војни инвалидски пензионер могао би да заснује радни однос или да закључи други уговор ван радног односа.**

П: *Да ли лице које је инвалид и прима додатак за помоћ и негу другог лица може да заснује радни однос?*

О: У складу са одредбом члана 92. Закона о социјалној заштити („Сл. гласник РС”, бр. 24/2011), право на додатак за помоћ и негу другог лица има лице коме је због телесног или сензорног оштећења, интелектуалних потешкоћа или промена у здравственом стању неопходна помоћ и нега другог лица да би задовољило своје основне животне потребе, односно лице коме је, услед телесног оштећења, оштећења чула вида које узрокује губитак осећаја светлости са тачном пројекцијом или се вид постиже са корекцијом 0,05, интелектуалних потешкоћа или промена у здравственом стању, неопходна помоћ и нега другог лица ради задовољења основних животних потреба и које не може да устане из кревета, да се креће унутар стана без употребе помагала, да се храни, свлачи, облачи или да одржава основну личну хигијену без помоћи другог лица.

Једини услов да неко оствари право на додатак за помоћ и негу другог лица јесте здравствено стање тог лица, односно да је том лицу због природе и тежине стања услед неке повреде или болести утврђена потреба за помоћи и негом другог лица за обављање радњи ради задовољавања основних животних потреба, као и да то право није могло да оствари по другом правном основу. Прописана је и обавеза пријављивања промена које утичу на потребу за помоћи и негом другог лица, а мисли се на промене у здравственом стању, као и за случај да се ово право оствари по неком другом основу, рецимо по прописима о пензијском и инвалидском осигурању.

У смислу одредбе члана 42. Закона о раду, радни однос може да се заснује за обављање послова ван просторија послодавца.

Сагласно свему наведеном, ако лице испуњава услове за обављање послова код послодавца и тиме не погоршава своје здравствено стање, не постоји препрека да се заснује радни однос.

тражимо уместо две године (што је уобичајено) пет година гаранције? Захтев да понуђач даје пет година гаранције не бисмо ставили у додатне услове, него бисмо унели у модел уговора, тако да би самим потписивањем модела уговора понуђач прихватио да дâ пет година гаранције. Приликом истраживања тржишта нашли смо фирму која би била спремна да обезбеди пет година гаранције, једино је питање да ли је то дискриминаторски услов у односу на остале фирме, мада, ако не ставимо у додатне услове овај критеријум, него у модел уговора, то значи да препуштамо понуђачима да одлуче да ли су спремни да дају толико дугу гаранцију. Ако јесу, онда ће њихова понуда бити потпуна, а ако нису, онда бисмо одбили понуду.

О: Ако је уобичајена пракса две године, а само један потенцијални понуђач нуди пет година гаранције – то може бити дискриминаторски захтев. Иначе, захтев за гаранцијом, осим у моделу уговора, мора да се истакне и у делу „техничке спецификације".

Ако би вам значила та додатна гаранција, онда је најрегуларније да је одредите као елемент критеријума за доделу уговора. У том случају критеријум за доделу уговора био би „економски најповољнија понуда" са нпр. следећим елементима критеријума:

- цена – 90 пондера,
- гарантни рок – 10 пондера.

Притом се гарантни рок бодује на следећи начин – даје се у израженим пуним годинама гаранције:

- минимални гарантни рок – 2 године,
- гаранти рок од две године – 0 пондера,
- гарантни рок од три године – 3 пондера,
- гарантни рок од четири године – 6 пондера,
- гарантни рок од пет године и дужи – 10 пондера.

СУДСКИ ПОСТУПЦИ

П: *Да ли се у стечајном поступку који је настављен и који се и сада води по Закону о стечајном поступку из 2004. г. примењују одредбе Закона о парничном поступку из 2004. године (сходно чл. 506. ст. 1. ЗПП-а) или одредбе новог Закона о парничном поступку из 2011. године?*

О: Закон о стечају („Сл. гласник РС", бр. 2009, 99/2011 – други закон, 71/2012 – Одлука УС РС, 83/2014, 113/2017, 44/2018) у члану 207. предвиђа да ће се стечајни поступци који су у току на дан почетка примене овог закона, наставити по прописима који су важили до дана почетка примене овог закона (уз изузетну примену појединих одредби набројаних у ставу 2. овог члана).

У члану 7. став 1. Закона о стечају прописано је да ће се на питања која нису посебно уређена овим законом сходно примењивати одговарајуће одредбе закона којим се уређује парнични поступак.

Закон о стечајном поступку („Сл. гласник РС", бр. 84/2004 и 85/2005 – др. закон) у члану 5. предвиђа сходну примену одредби закона којим се уређује парнични поступак, ако тим законом није другачије одређено.

Независно од тога да ли су стечајни поступци покренути пре или после 1. 2. 2012. године (датум почетка примене новог ЗПП-а) и независно од тога по одредбама ког закона који уређује поступак стечаја се воде, у њима се, у питањима која нису посебно уређена, сходно примењују одредбе Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС", бр. 72/2011, 49/2013 – Одлука УС РС, 74/2013 – Одлука УС РС, 55/2014 и 87/2018). Наиме, када ови закони прописују сходну примену другог закона, они предвиђају примену закона који је на снази. Закон који је престао да важи може да се примени само на основу изричите законске одредбе и само у случају који је предвиђен, а предвиђен је само за парничне поступке и то оне који су започети пре његовог ступања на снагу.

Календар важења правних аката

Прописи који одложено престају да важе или чија одложена примена почиње у наредном периоду

- **Правилник о изменама и допунама Правилника о медицинско-техничким помагалима која се обезбеђују из средстава обавезног здравственог осигурања** („Сл. гласник РС”, бр. 16/2019)

– примењује се од 1. 1. 2020. године.

- **Уредба о подстицајима инвеститору да у Републици Србији производи аудио-визуелно дело** („Сл. гласник РС”, бр. 55/2019)

– одредбе члана 3. став 6. и члана 4. став 1. тачка 4) примењују се од 1. 1. 2020. године.

- **Закон о изменама и допунама Закона о планирању и изградњи** („Сл. гласник РС”, бр. 83/2018)

– одредбе члана 26. ступају на снагу 1. 1. 2020. године.

- **Закон о доприносима за обавезно социјално осигурање** („Сл. гласник РС”, бр. 84/2004, 61/2005, 62/2006, 5/2009, 52/2011, 101/2011, 47/2013, 108/2013, 57/2014, 68/2014 – други закон, 112/2015, 113/2017 и 95/2018)

– члан 63. престаје да важи 1. 1. 2020. године.

- **Уредба о измени Уредбе о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту** („Сл. гласник РС”, бр. 64/2019)

– примењује се од 1. 1. 2020. године.

- **Уредба о стимулативним мерама у циљу унапређења комбинованог транспорта** („Сл. гласник РС”, бр. 62/2019)

– примењује се од 1. 1. 2020. године.

- **Закон о изменама и допунама Закона о ауторском и сродним правима** („Сл. гласник РС”, бр. 66/2019)

– одредба члана 45. став 1. овог закона (члан 184. став 1. Закона) примењује се од 1. 1. 2020. год.

- **Одлука о броју судија поротника у судовима** („Сл. гласник РС”, бр. 67/2019)

– примењује се од 1. 1. 2020. године.

- **Правилник о друштвеном стандарду корисника пензија Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање** („Сл. гласник РС”, бр. 33/2016, 39/2016 – исправка, 11/2017, 16/2017 – исправка, 29/2019, 30/2019 – исправка, 67/2019 – Одлука и 73/2019 – Одлука)

– примена чл. 21. ст. 4, 5, 6, 7. и 8. одложена је до 1. јануара 2020. године,

– примена чл. 20 ст. 4–8. одложена је до 1. 1. 2020. године.

- **Закон о изменама и допунама Закона о запошљавању странаца** („Сл. гласник РС”, бр. 31/2019)

– одредбе чл. 1–3, члана 4. став 2, члана 5. став 1, члана 6. и члана 7. став 1. примењују се од 1. 1. 2020. год.

- **Закон о изменама и допунама Закона о странцима** („Сл. гласник РС”, бр. 31/2019)

– чл. 1. и 5. почињу да се примењују од 1. јануара 2020. године.

- **Правилник о изменама и допунама Правилника о ближој садржини података и начину вођења евиденција у области запошљавања** („Сл. гласник РС”, бр. 51/2019)

– примењује се од 1. 1. 2020. године.

Преглед прописа...

КВАЛИТЕТ И БЕЗБЕДНОСТ ПРОИЗВОДА

- Правилник о измени Правилника о максимално дозвољеним количинама остатака средстава за заштиту биља у храни и храни за животиње и о храни и храни за животиње за коју се утврђују максимално дозвољене количине остатака средстава за заштиту биља („Сл. гласник РС”, бр. 76/2019 од 25. 10. 2019)

- Закон о изменама и допунама Закона о општој безбедности производа („Сл. гласник РС”, бр. 77/2019 од 31. 10. 2019)

- Правилник о изменама Правилника о квалитету јаја („Сл. гласник РС”, бр. 78/2019 од 1. 11. 2019)

- Правилник о безбедности играчака („Сл. гласник РС”, бр. 78/2019 од 1. 11. 2019)

- Правилник о максималним концентрацијама одређених контаминената у храни („Сл. гласник РС”, бр. 81/2019 од 15. 11. 2019)

ТУРИЗАМ

- Правилник о условима и начину рангирања лиценце организатора путовања у различите категорије, начину промене категорије лиценце, садржини захтева за издавање и обнављање лиценце, као и о условима и начину издавања свечане форме лиценце („Сл. гласник РС”, бр. 81/2019 од 15. 11. 2019)

- Правилник о врсти, висини и условима гаранције путовања, висини депозита у зависности од категорије лиценце, начину активирања, намени средстава, као и о другим условима које мора да испуни организатор путовања („Сл. гласник РС”, бр. 81/2019 од 15. 11. 2019)

- Правилник о изменама и допунама Правилника о садржини Регистра туризма и документацији потребној за регистрацију и евиденцију („Сл. гласник РС”, бр. 81/2019 од 15. 11. 2019)

ОСТАЛЕ ОБЛАСТИ

- Правилник о техничким нормативима за безбедност од пожара и експлозија објеката малопродаје боца са течним нафтним гасом („Сл. гласник РС”, бр. 75/2019 од 23. 10. 2019)

- Правилник о измени Правилника о изгледу обрасца и поступку издавања личне карте за странца и привремене личне карте за странца („Сл. гласник РС”, бр. 76/2019 од 25. 10. 2019)

- Закон о изменама и допунама Закона о информационој безбедности („Сл. гласник РС”, бр. 77/2019 од 31. 10. 2019)

- Правилник о поступку плаћања накнаде за бесплатну правну помоћ и начину и поступку враћања примљених новчаних средстава („Сл. гласник РС”, бр. 80/2019 од 8. 11. 2019)

- Закон о изменама и допунама Закона о путним исправама („Сл. гласник РС”, бр. 81/2019 од 15. 11. 2019)

... донетих између два броја

Електронско издање

ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ

Незаобилазна помоћ у раду правника

ПРОПИСИ.НЕТ је електронско издање које се налази на интернет страници www.propisi.net и садржи приближно 300.000 докумената:

- прописе,
- судску праксу,
- коментаре прописа,
- службена мишљења надлежних министарстава,
- моделе уговора и обрасце из свих области,

Сва наведена документа међусобно су повезана.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

С НАМА НЕМА ЛУТАЊА

ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ.НЕТ
ПРАВНО-ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМ

ИНГ-ПРО

3 ДЕЦЕНИЈЕ

С НАМА НЕМА ЛУТАЊА

Пословни саветник – штампани часопис:
САВЕТОДАВНИ ЧАСОПИС ИЗ ОБЛАСТИ ФИНАНСИЈА

